

Ochrana nejvyšší zemědělské půdy dostala zelenou. Novelu zákona o ochraně zemědělského půdního fondu podepsal prezident

17.6.2024 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

V posledních letech mizí každý rok přibližně 700 hektarů zemědělské půdy pro výstavbu domů, výrobu a skladování a také pro dopravní stavby.

Zhruba 40 % z toho na nejvyšší půdě. Právě ochranu nejvyšší zemědělské půdy před plošnými zábory pro obchod a skladování přinese novela zákona o ochraně zemědělského půdního fondu (ZPF), kterou dnes podepsal prezident Petr Pavel.

„Těší mě, že se nám podařilo prosadit ucelenou ochranu půdě. Je nutné tu nejvyšší půdu chránit a udržovat v dobrém stavu i pro další generace. Chceme, aby naše zemědělství bylo šetrné ke krajině a aby naše lesy, půda i voda zvládly co nejlépe dopady probíhající změny klimatu. Chceme proto zlepšit kondici půdy a druhovou pestrost zemědělské krajiny. Význam zemědělské půdy není jen v její schopnosti produkovat. Současná legislativa chrání environmentální funkce půdy, jakou je třeba zadržování vody, jen omezeně. I to se snažíme naší novelou zákona o ochraně ZPF napravit a mimo jiné převést zodpovědnost za stav krajiny na ty, kdo v ní hospodaří,“ uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Novela zákona o ochraně zemědělského půdního fondu pomůže zachovat nejvyšší zemědělskou půdu před plošnými zábory pro obchod a skladování. Zavádí zákaz využít zemědělskou půdu této kvality pro záměry obchodu nebo skladování o rozsahu větším než jeden hektar a dále zákaz využít tyto půdy pro běžné fotovoltaické elektrárny. Díky legislativní úpravě dojde k výraznému snížení úbytku nejvyšší zemědělské půdy.

„Že je změna potřebná dokazují i čísla. V Česku máme navíc nejvíce hal na počet obyvatel ve střední Evropě. Pro srovnání máme 1100 m2 hal na 1000 obyvatel, druhé Polsko má 757 a třetí Slovensko pouze 630. Na druhou stranu tu leží ladem přes 13 000 hektarů brownfieldů,“ dodává ministr Petr Hladík.

Novela přinese rozvoj agrovoltaiky na zemědělské půdě

Novela zákona dává také prostor pro rozvoj agrovoltaiky na zemědělské půdě. Konkrétně na chmelnicích či ovocných sadech pro posílení potravinové soběstačnosti a energetické nezávislosti farem. Díky tomu vzniknou vůbec poprvé právní podmínky pro souběžné využívání zemědělské půdy k zemědělskému obhospodařování a k výrobě elektřiny při dodržení zákonem stanovených podmínek na více než 70 000 hektarech.

Zákon především definuje, co agrovoltaická výroba elektřiny je. Tedy především skutečnost, že technické řešení fotovoltaické elektrárny současně umožňuje zemědělskou produkci. Zároveň výroba elektřiny představuje doplňkovou činnost zemědělské produkce a vyrobená energie se využívá primárně ke snížení nákladů na energie. Instalované panely mohou zároveň pozitivně ovlivnit podmínky pěstování plodin, například díky zastínění rostlin před nadměrným slunečním zářením. Bude také možné začít vypisovat dotační tituly určené právě na agrovoltaiku.

Díky novele se stanou součástí zemědělské půdy také stromořadí nebo mokřady. Pokud budou chtít třeba zemědělci nebo obce na zemědělské půdě vysázet stromořadí, jednotlivé stromy nebo udělat remízky, nebudou muset od účinnosti novely zákona platit za vynětí půdy. Odstranění této bariéry otevírá prostor pro jejich skutečný návrat do krajiny, sníží se administrativní zátěž a zároveň přispěje k obnově pestrosti zemědělské krajiny těmi, kdo v ní hospodaří.

Snadnější výsadba stromů kolem silnic

Novela také umožní snadnější výsadbu stromů a keřů v případě, že na ni podél silnic nebo polních cest není dostatek místa. Výsadbu silniční zeleně dnes komplikuje nutnost třímetrového odstupu od hranice sousedního pozemku, kterou stanovuje občanský zákoník u stromů vyšších než tři metry. Nově se díky úpravě Ministerstva životního prostředí vzdálenost zmenší na půl metru.

„Podle statistik za každé tři vykácené stromy nebyly vysázeny ani dva nové. Staré stromy, třeba šedesátileté třešně nebo hrušně a další dřeviny se podél silnic i polních cest kvůli dožití kácí, ale nové se příliš nevysazují. Důvodem je, že doteď měli silničáři často problém s odstupovými vzdálenostmi, kdy museli sázet tři metry od hranice sousedících pozemků – často zemědělských ploch – a například za příkopy tak na vysazení stromů nezbýval prostor. To teď měníme – vzdálenost od pozemků sousedících s těmi silničními bude od 1. července jen půl metru. Výsadba stromů bude samozřejmě probíhat za takových podmínek, aby zůstala zachovaná bezpečnost provozu, to je zásadní stejně tak, jako podpora silniční zeleně, která nám pomáhá nejen při adaptaci na změnu klimatu,“ uvedl ministr Petr Hladík.

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058 e-mail: tiskove@mzp.cz

„Podle statistik za každé tři vykácené stromy nebyly vysázeny ani dva nové. Staré stromy, třeba šedesátileté třešně nebo hrušně a další dřeviny se podél silnic i polních cest kvůli dožití kácí, ale nové se příliš nevysazují. Důvodem je, že doteď měli silničáři často problém s odstupovými vzdálenostmi, kdy museli sázet tři metry od hranice sousedících pozemků – často zemědělských ploch – a například za příkopy tak na vysazení stromů nezbýval prostor. To teď měníme – vzdálenost od pozemků sousedících s těmi silničními bude od 1. července jen půl metru. Výsadba stromů bude samozřejmě probíhat za takových podmínek, aby zůstala zachovaná bezpečnost provozu, to je zásadní stejně tak, jako podpora silniční zeleně, která nám pomáhá nejen při adaptaci na změnu klimatu,“ uvedl ministr Petr Hladík.

https://www.mzp.cz/cz/news_20240617_Ochrana-nejkvalitnejsi-zemedelske-pudy-dostala-zelenou-No-velu-zakona-o-ochrane-zemedelskeho-pudniho-fondu-podepsal-prezident